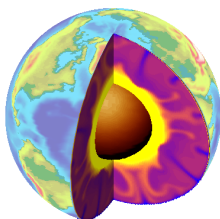

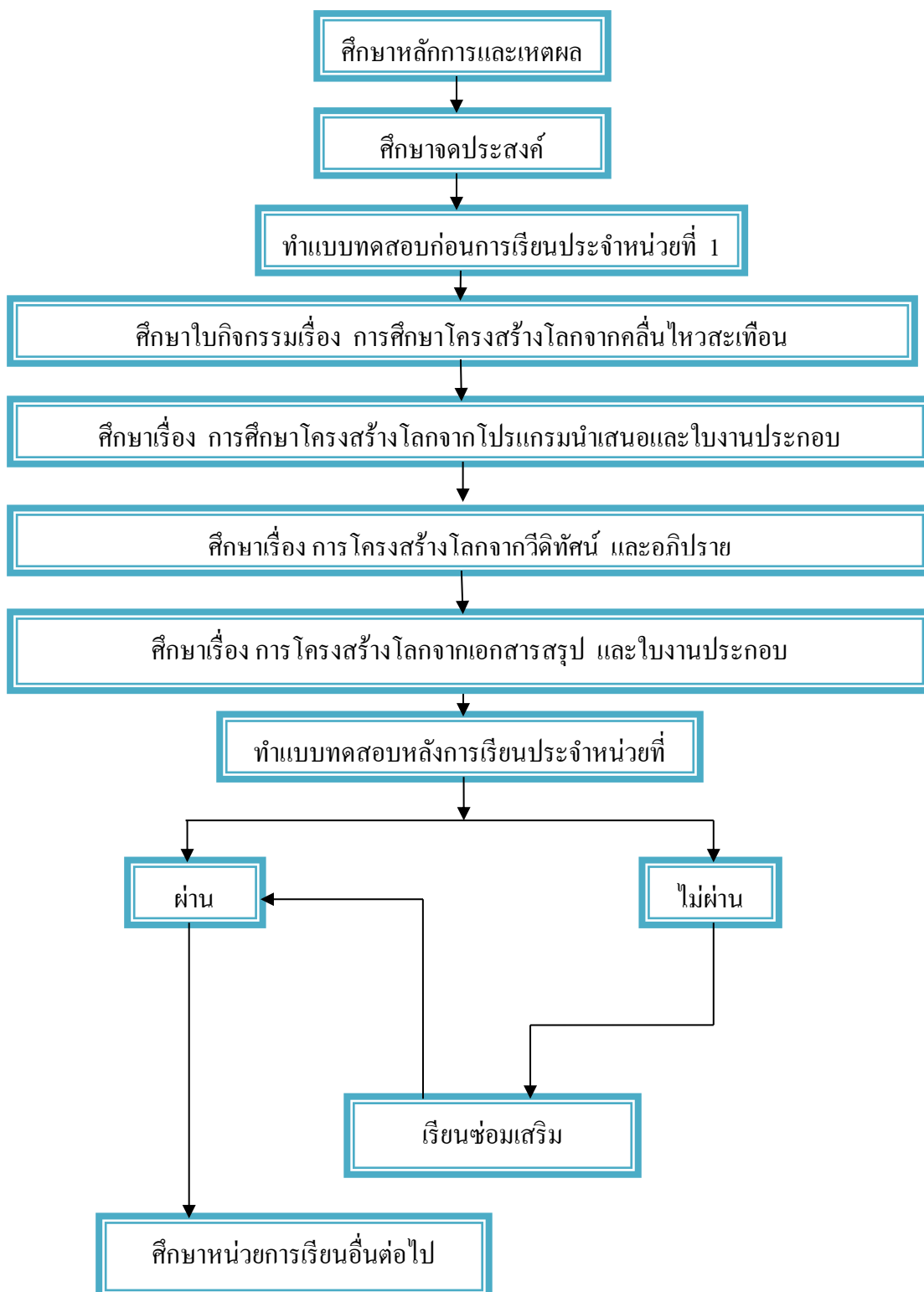
คู่มือก่อนเรียนสำหรับผู้เรียน คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้บทเรียน

ให้นักเรียนศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ให้เข้าใจ และศึกษาการใช้สื่อรวมทั้งเอกสารประจำหน่วยการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนที่ปรากฏในแผนภูมิขั้นตอนการเรียนรู้โดยละเอียด นักเรียนจึงจะสามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับได้ เพราะในสื่อและเอกสารแต่ละหน่วยจะมีคำสั่งที่เป็นคู่มือสำหรับนักเรียนอยู่แล้ว โดยในบทเรียนแต่ละหน่วยจะมีการทดสอบก่อนเรียนเพื่อทดสอบก่อนการทำกิจกรรม และแบบทดสอบหลังเรียน ถ้าการประเมินหลังเรียนได้ผลไม่เป็นที่น่าพอใจ ให้นักเรียนปรึกษาครูผู้สอน เพื่อทำกิจกรรมสอนซ่อมเสริมตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพตามที่ระบุไว้ในหน่วยการเรียนรู้

หากนักเรียนมีความสงสัยไม่เข้าใจหรือหากมีปัญหาก่อขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ในบทเรียนนี้ ขอให้ปรึกษาหรือตกลงกับครูผู้สอนก่อนที่จะลงมือทำกิจกรรม

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการเรียนรู้บทเรียนโมดูลสื่อประสม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องโครงสร้างโลก

คู่มือผู้สอนบทเรียนโมดูลสื่อประสม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง โครงสร้างโลก

เวลา 3 ชั่วโมง

หลักการและเหตุผล

นักวิทยาศาสตร์ได้พยายามทำการสำรวจศึกษาโลกหลายวิธีทั้งทางตรงและทางอ้อมในการศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือนที่เคลื่อนที่ผ่านโลก เป็นการศึกษาโครงสร้างโลกทางอ้อม โดยใช้สมบัติของคลื่นไหวสะเทือนที่สำคัญ คลื่น P สามารถเคลื่อนที่ผ่านตัวกลางได้ทุกสถานะ และมีความเร็วมากกว่าคลื่น S ส่วนคลื่น S สามารถเคลื่อนที่ผ่านได้เฉพาะตัวกลางที่เป็นของแข็งเท่านั้น และเมื่อคลื่นไหวสะเทือนเคลื่อนที่ผ่านส่วนต่างๆ ของโลกจะเกิดการหักเหและ/หรือสะท้อนตรงบริเวณรอยต่อของชั้นโครงสร้างโลก ที่ประกอบด้วยหินและสารที่มีสมบัติที่แตกต่างกันจึงทำให้สามารถวิเคราะห์หาโครงสร้างโลกได้ หลักฐานจากคลื่นไหวสะเทือนที่ตรวจวัดได้สามารถแบ่งโครงสร้างโลกได้เป็น ธรณีภาค ฐานธรณีภาค มีโซสเฟียร์ แก่นโลก ชั้นนอกและแก่นโลกชั้นใน นอกจากนี้ที่กล่าวมาข้างต้นนักวิทยาศาสตร์ยังได้แบ่งโครงสร้างโลกจากการศึกษาส่วนประกอบทางกายภาพและทางเคมีของหิน รวมทั้งสารต่างๆ ที่อยู่ภายในโลก โดยแบ่งออกเป็นชั้นเปลือกโลก ชั้นเนื้อโลก และชั้นแก่นโลก ซึ่งแต่ละชั้นมีลักษณะและองค์ประกอบต่างกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนจะสามารถแสดงพฤติกรรม ดังต่อไปนี้

1. สืบค้น วิเคราะห์ และอธิบายวิธีการต่างๆ ที่จะศึกษาโครงสร้างของโลก
2. วิเคราะห์ อภิปราย และอธิบายเกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือน
3. สืบค้น อภิปราย และอธิบายเกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างโลกจากส่วนประกอบทางกายภาพ ทางเคมีของหิน และสารต่างๆ ภายในโลก
4. ออกแบบ และสร้างแบบจำลองโครงสร้างภายในโลก

สื่อการเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมเรื่อง การศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือน
2. โปรแกรมนำเสนอเรื่อง การศึกษาโครงสร้างโลกและใบงานประกอบ
3. วิดีทัศน์เรื่อง โครงสร้างโลก

4. เอกสารสรุปเรื่อง โครงสร้างโลก และใบงานประกอบ
5. แบบทดสอบก่อนเรียนเรื่อง โครงสร้างโลก
6. แบบทดสอบหลังเรียนเรื่อง โครงสร้างโลก

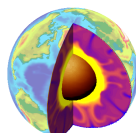
กิจกรรมการเรียนรู้

ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง โครงสร้างโลก แล้วส่งกระดาษคำตอบพร้อมทั้งแบบทดสอบคืนแก่ครูผู้สอนแล้วรอฟังผลต่อไป (15 นาที)
2. ศึกษาใบกิจกรรมเรื่อง การศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือน
  - 2.1 ศึกษาใบกิจกรรมเรื่อง การศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือน พร้อมกับบันทึกผลลงในตาราง (30 นาที)
  - 2.2 ศึกษาโปรแกรมนำเสนอเรื่อง การศึกษาโครงสร้างโลก พร้อมทั้งตอบคำถามในใบงาน (30 นาที)
3. ศึกษาวิดีโอทัศน์
  - 3.1 ศึกษาวิดีโอทัศน์ อภิปรายข้อมูลที่ได้จากการชมวิดีโอทัศน์ (20 นาที)
  - 3.2 ทบทวนความรู้ ความเข้าใจ โดยการศึกษาเอกสารสรุปเรื่อง การศึกษาโครงสร้างโลก พร้อมทั้งตอบคำถามในใบงานประกอบเอกสาร (20 นาที)
4. ขอรับแบบทดสอบหลังเรียนเรื่อง โครงสร้างโลก มาทำในเวลาที่กำหนดและส่งแบบทดสอบพร้อมกระดาษคำตอบคืนแก่ครูผู้สอน เพื่อให้ครูตรวจให้คะแนนและรอฟังผลการประเมินต่อไป (15 นาที)

การเรียนรู้ซ่อมเสริม

ถ้าหากนักเรียนได้ผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์การรอบรู้ คือผ่านเกณฑ์ 80 เปอร์เซนต์ที่กำหนดไว้ให้นักเรียนปรึกษากับครูผู้สอนเพื่อเลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ซ่อมเสริม โดยให้นักเรียนเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ซ่อมเสริม โดยเลือกกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่กำหนดให้ดังนี้คือการเลือกศึกษาเนื้อหาสรุปบทเรียน การเลือกศึกษาในแบบเรียน หรือเลือกการศึกษากิจกรรมซ้ำอีกครั้ง โดยมีครูเป็นผู้ดูแลในการทำกิจกรรมดังกล่าวจนแล้วเสร็จ นักเรียนจึงขอประเมินผลอีกครั้งทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้มีสมรรถภาพตามที่ระบุไว้

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง โครงสร้างโลก

เวลา 15 นาที

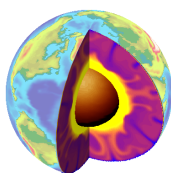
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายวิธีการต่างๆ ที่จะศึกษาโครงสร้างของโลก
2. อธิบายเกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือน
3. อธิบายเกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างโลกจากส่วนประกอบทางกายภาพ ทางเคมีของหิน และสารต่างๆ ภายในโลก

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวโดยทำเครื่องหมาย × ลงในกระดาษคำตอบ

1. นักวิทยาศาสตร์ศึกษาโครงสร้างภายในโลกโดยทางอ้อมใช้วิธีใด
  - ก. วัตถุสัญญาณภาพผ่านดาวเทียม
  - ข. สัมผัสซากดึกดำบรรพ์ (Fossil)
  - ค. วัดคลื่นไหวสะเทือนขณะเกิดแผ่นดินไหว
  - ง. วัดคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า
2. คลื่น P และคลื่น S มีลักษณะเหมือนกันตามข้อใด
  - ก. เคลื่อนที่ด้วยความเร็วเท่ากัน
  - ข. เคลื่อนที่ผ่านตัวกลาง
  - ค. เคลื่อนที่ผ่านตัวกลางได้ทุกสถานะ
  - ง. เคลื่อนที่ผ่านได้เฉพาะของเหลว
3. ถ้าภายในโลกประกอบด้วยของแข็งที่เป็นเนื้อเดียวกันตลอด คลื่น P และคลื่น S จะเคลื่อนที่ตามข้อใด
  - ก. คลื่น P และคลื่น S มีอัตราเร็วค่อนข้างคงที่
  - ข. คลื่น P อัตราเร็วมากกว่าคลื่น S
  - ค. คลื่น P และคลื่น S มีอัตราเร็วเท่ากัน
  - ง. คลื่น S อัตราเร็วมากกว่าคลื่น P
4. จากการศึกษาคลื่นไหวสะเทือนทำให้นักวิทยาศาสตร์แบ่งโครงสร้างของโลกเป็นชั้นดังข้อใด
  - ก. เปลือกโลก เนื้อโลก แก่นโลกชั้นนอก แก่นโลกชั้นใน
  - ข. เปลือกโลก มีโซสเฟียร์ แก่นโลกชั้นนอก แก่นโลกชั้นใน
  - ค. ธรณีภาค ฐานธรณีภาค มีโซสเฟียร์ แก่นโลกชั้นนอก แก่นโลกชั้นใน
  - ง. ธรณีภาค มีโซสเฟียร์ แก่นโลกชั้นนอก แก่นโลกชั้นใน

5. โครงสร้างโลกชั้นใดที่เป็นของเหลว
  - ก. แก่นโลกชั้นนอก
  - ข. เปลือกโลก
  - ค. ธรณีภาค
  - ง. แก่นโลกชั้นใน
6. โครงสร้างโลกชั้นใดมีอุณหภูมิสูงที่สุด
  - ก. เปลือกโลก
  - ข. เนื้อโลก
  - ค. ธรณีภาค
  - ง. แก่นโลก
7. บริเวณใดที่พบหินที่มีเหล็กและนิกเกิลเป็นส่วนใหญ่
  - ก. เปลือกโลกภาคพื้นทวีป
  - ข. แก่นโลก
  - ค. เนื้อโลก
  - ง. เปลือกโลกใต้มหาสมุทร
8. จากการศึกษาส่วนประกอบทางกายภาพและทางเคมีของหินทำให้นักวิทยาศาสตร์แบ่งโครงสร้างของโลกเป็นชั้น ดังข้อใด
  - ก. เปลือกโลก เนื้อโลก แก่นโลก
  - ข. เปลือกโลก เนื้อโลก แก่นโลก ธรณีภาค
  - ค. เปลือกโลก เนื้อโลก ธรณีภาค แก่นโลก
  - ง. เปลือกโลก ธรณีภาค แก่นโลก
9. หินชนิดใดที่ไม่พบบริเวณเปลือกโลกมหาสมุทร
  - ก. หินแกรนิต
  - ข. หินอัลตราเมฟิก
  - ค. หินบะซอลต์
  - ง. กลุ่มหินพั้งเมฟิก
10. หลักฐานในข้อใดที่ทำให้นักธรณีวิทยาสามารถบอกลักษณะและโครงสร้างของชั้นแก่นโลก
  - ก. ชิ้นส่วนจากการระเบิดของภูเขาไฟ
  - ข. การเดินทางของคลื่นไหวสะเทือน
  - ค. ลักษณะหินที่ขุดจากพื้นโลกใต้มหาสมุทร
  - ง. ลักษณะของอุกกาบาตที่ตกลงมาบนพื้นโลก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง โครงสร้างโลก

กิจกรรม เรื่อง การศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหว

เวลา 30 นาที

หลักการ

นักวิทยาศาสตร์ได้พยายามทำการสำรวจและศึกษาโลกหลายวิธีทั้งทางตรงและทางอ้อมในการศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือนที่เคลื่อนที่ผ่านโลก เป็นการศึกษาโครงสร้างโลกทางอ้อม โดยใช้สมบัติของคลื่นไหวสะเทือนที่สำคัญ คลื่น P สามารถเคลื่อนที่ผ่านตัวกลางได้ทุกสถานะ และมีความเร็วกว่าคลื่น S ส่วนคลื่น S สามารถเคลื่อนที่ผ่านได้เฉพาะตัวกลางที่เป็นของแข็งเท่านั้น และคลื่นไหวสะเทือนที่ผ่านส่วนต่างๆ ของโลกจะเกิดการหักเห และ/หรือสะท้อนตรงบริเวณรอยต่อของชั้นโครงสร้างโลก ที่ประกอบด้วยหินและสารที่มีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน จึงทำให้สามารถวิเคราะห์โครงสร้างโลกได้

จุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

หลังจากทำกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

วิเคราะห์ อภิปราย และอธิบายวิธีการศึกษาโครงสร้างโลกโดยใช้คลื่นไหวสะเทือน และการแปลความหมายจากสมบัติของคลื่นไหวสะเทือนที่เคลื่อนที่จากผิวโลกไปยังใจกลางโลก

เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม

ใช้เวลาในการทดลองประมาณ 30 นาที

สื่อและอุปกรณ์

ที่	รายการ	จำนวน
1	ตารางผลการศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือน	1 แผ่น
2	ภาพความเร็วของคลื่นไหวสะเทือนที่เคลื่อนที่จากผิวโลกไปยังแก่นโลก	1 แผ่น
3	ภาพโครงสร้างภายในโลกที่แบ่งตามความเร็วของคลื่นไหวสะเทือน	1 แผ่น

วิธีการทำกิจกรรม

1. ให้นักเรียนศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพ
2. ให้นักเรียนอภิปราย และสรุปลักษณะโครงสร้างโลก

3. ให้นักเรียนตอบคำถามโดยเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างลงในตาราง

ผลการทำกิจกรรม

ที่	การศึกษาภาพ	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา
1	การเคลื่อนที่ของคลื่น P	
2	การเคลื่อนที่ของคลื่น S	

คำถามหลังการทำกิจกรรม

ตารางผลการศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือน

ข้อมูลการศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือน
(1) ถ้าภายในโลกประกอบด้วยของแข็งที่เป็นเนื้อเดียวกันตลอด คลื่นปฐมภูมิและคลื่นทุติยภูมิจะเคลื่อนที่จากผิวโลกไปยังแก่นโลกในลักษณะ.....
(2) ณ ความลึกประมาณ.....กิโลเมตร จากผิวโลก คลื่นปฐมภูมิและคลื่นทุติยภูมิมีความเร็วเพิ่มขึ้นโดยฉับพลัน
(3) ที่ระดับความลึก ประมาณ 2,900 กิโลเมตร จากผิวโลก ความเร็วของคลื่นปฐมภูมิและคลื่นทุติยภูมิลดลงอย่างมาก และคลื่นทุติยภูมิไม่สามารถเคลื่อนที่ต่อไปได้ ณ ระดับความลึกดังกล่าว เพราะเป็นรอยต่อระหว่างชั้นมีโซสเฟียร์ซึ่งมีสถานะเป็นของแข็ง และแก่นโลกชั้นนอกซึ่งมีสถานะ.....
(4) ที่ระดับความลึกประมาณ 5,140 กิโลเมตร จากผิวโลก คลื่นปฐมภูมิมีความเร็วเพิ่มขึ้นอย่างมาก และเกิดคลื่นทุติยภูมิ เคลื่อนที่เข้าสู่แก่นโลกชั้นในซึ่งมีสถานะเป็น.....
(5) ในชั้น.....ช่วงระดับความลึก ประมาณ 100 – 400 กิโลเมตร เป็นชั้นที่ทั้งคลื่นปฐมภูมิและคลื่นทุติยภูมิมีความเร็วลดลง และเคลื่อนที่ด้วยความเร็วที่ไม่แน่นอน ชั้นดังกล่าว เรียกว่า เขตที่คลื่นไหวสะเทือนมีความเร็วลดลง(low velocity zone)

สรุปผลการทำกิจกรรม

.....

.....

.....

ใบงานประกอบการศึกษาโปรแกรมนำเสนอ เรื่อง โครงสร้างโลก

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. การศึกษาโครงสร้างโลกโดยทางอ้อมศึกษาได้โดยการ.....
.....
.....
2. การเคลื่อนที่ของคลื่นปฐมภูมิ(P) มีการเคลื่อนที่ผ่านตัวกลาง.....
และมีความเร็วมากกว่า.....
3. ถ้าภายในโลกประกอบด้วยของแข็งที่เป็นเนื้อเดียวกันตลอด คลื่น P และคลื่น S จะเคลื่อนที่ด้วย
.....
4. การศึกษาคลื่นไหวสะเทือนแบ่งโครงสร้างโลกได้เป็น.....
.....
5. จากข้อ 4 ขึ้น.....มีสถานะเป็นของเหลวและมีอุณหภูมิสูง
6. การแบ่งโครงสร้างโลก โดยใช้ข้อจำกัดประกอบทางกายภาพและทางเคมีของหินเป็นเกณฑ์ซึ่ง
สามารถแบ่งได้เป็น.....
.....
7. เปลือกโลกประกอบด้วยเปลือกโลกทวีปที่มีธาตุ.....และ
เปลือกโลกมหาสมุทรที่มีธาตุ.....และประกอบด้วยหิน
.....
8. เนื้อโลกประกอบด้วยหิน.....
9. แก่นโลก ไม่สามารถพบตัวอย่างองค์ประกอบต่างๆ ในส่วนของแก่นโลกในหินบนผิวโลก
นักวิทยาศาสตร์จึงต้องอาศัยความรู้จากทฤษฎี.....
.....
10. แก่นโลกประกอบด้วยธาตุ.....

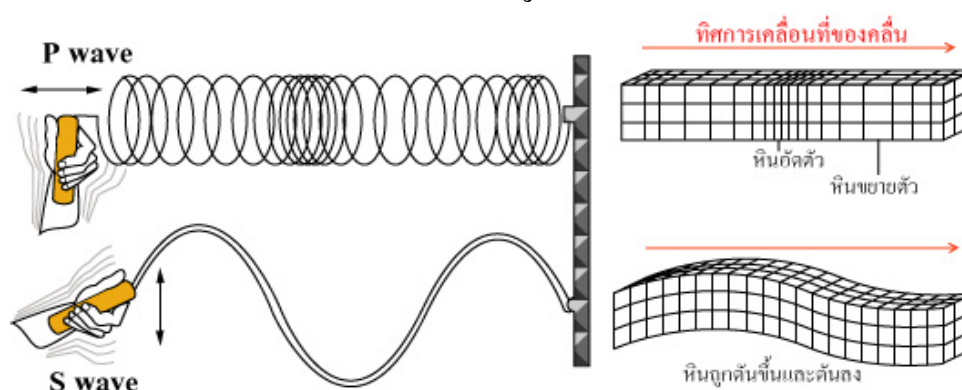
เอกสารสรุป เรื่อง โครงสร้างโลก

เวลา 20 นาที

หลังจากที่นักเรียนได้ศึกษาวิดิทัศน์ เรื่อง โครงสร้างโลก แล้วลำดับต่อไปจะเป็นการทบทวนโดยให้นักเรียนศึกษาเอกสารสรุปเรื่อง โครงสร้างของโลก พร้อมทั้งตอบคำถามในใบงานประกอบเอกสารสรุปนี้

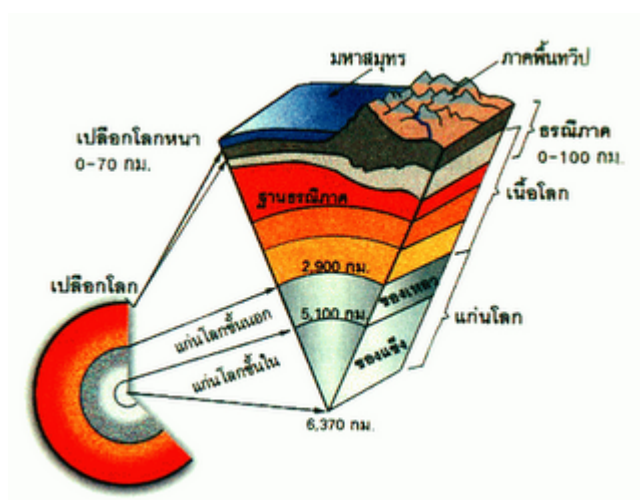
โครงสร้างโลก

นักวิทยาศาสตร์ได้พยายามทำการสำรวจและศึกษาโลกหลายวิธีทั้งทางตรงและทางอ้อมในการศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือนที่เคลื่อนที่ผ่านโลก เป็นการศึกษาโครงสร้างโลกทางอ้อม โดยใช้สมบัติของคลื่นไหวสะเทือนที่สำคัญ

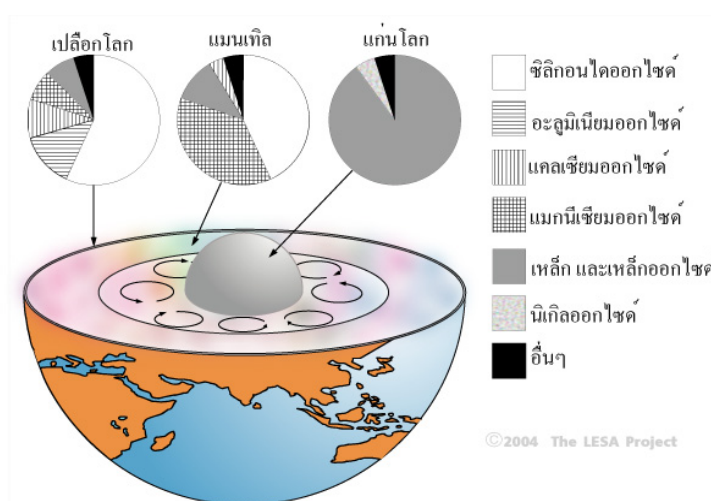
ที่มา : <http://www.navy.mi.th/sattahibase/unit/wfrock/world.php>

คลื่น P สามารถเคลื่อนที่ผ่านตัวกลางได้ทุกสถานะ และมีความเร็วมากกว่าคลื่น S ส่วนคลื่น S สามารถเคลื่อนที่ผ่านได้เฉพาะตัวกลางที่เป็นของแข็งเท่านั้น และคลื่นไหวสะเทือนที่ผ่านส่วนต่างๆ ของโลกจะเกิดการหักเห และ/หรือสะท้อนตรงบริเวณรอยต่อของชั้นโครงสร้างโลก ที่ประกอบด้วย หินและสารที่มีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน จึงทำให้สามารถวิเคราะห์โครงสร้างโลกได้ หลักฐานจากคลื่นไหวสะเทือนที่ตรวจวัดได้สามารถแบ่งโครงสร้างโลกได้เป็น **ธรณีภาค**(ของแข็ง) **ฐานธรณีภาค** (ของแข็ง) **มิโซสเฟียร์**(ของแข็ง) **แก่นโลกชั้นนอก**(ของเหลว) และ**แก่นโลกชั้นใน**(ของแข็ง)

ที่มา : <http://myworld-benjung.blogspot.com/2011/09/blog-post.html>

ส่วนการแบ่งโครงสร้างโลก โดยใช้องค์ประกอบทางกายภาพและทางเคมีของหินเป็นเกณฑ์ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น เปลือกโลก(เปลือกโลกทวีปประกอบด้วยหินแกรโนไดโอไรต์และเปลือกโลกมหาสมุทรประกอบด้วยหินประเภทเมฟิกคือ หินบะซอลต์และหินแกบโบร) เนื้อโลก(ประกอบด้วยหินอัตราเมฟิกมีสารประกอบของเหล็กและแมกนีเซียมซิลิเกต) และแก่นโลก(ชั้นนอกประกอบด้วยเหล็ก ซัลเฟอร์และซิลิคอนร้อยละ 12 นอกจากนั้นเป็นออกซิเจน นิกเกิล และโพแทสเซียม ส่วนชั้นในประกอบด้วยเหล็กและนิกเกิลร้อยละ 10-12)

ที่มา : <http://www.navy.mi.th/sattahibase/unit/wfrock/world.php>

ใบงานประกอบเอกสารสรุป เรื่อง โครงสร้างโลก

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. การศึกษาโครงสร้างโลกมีวิธีการคือ.....
.....
.....
2. การแบ่งโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือนที่ตรวจวัดได้สามารถแบ่งได้เป็น.....
.....
.....
3. การแบ่งโครงสร้างโลก โดยใช้องค์ประกอบทางกายภาพและทางเคมีของหินเป็นเกณฑ์ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น.....
.....
.....
4. ให้นักเรียนออกแบบ และสร้างแบบจำลองโครงสร้างภายในโลก (งานกลุ่มทำเป็นกรบ้าน)

**แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนรายจุดประสงค์
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง โครงสร้างโลก**

เวลา 15 นาที

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายวิธีการต่างๆ ที่จะศึกษาโครงสร้างของโลก
2. อธิบายเกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือน
3. อธิบายเกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างโลกจากส่วนประกอบทางกายภาพ ทางเคมีของหิน และสารต่างๆ ภายในโลก

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวโดยทำเครื่องหมาย × ลงในกระดาษคำตอบ

1. นักวิทยาศาสตร์ศึกษาโครงสร้างภายในโลกโดยทางอ้อมใช้วิธีใด

ก. วัดคลื่นรังสีอัลตราไวโอเลต	ข. วัดคลื่นไหวสะเทือน
ค. วัดคลื่นวิทยุ	ง. วัดคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า
2. ข้อใด **ไม่ใช่** สมบัติของคลื่น P

ก. เคลื่อนที่ผ่านตัวกลางได้ทุกสถานะ	ข. เคลื่อนที่ด้วยความเร็วมากกว่าคลื่น S
ค. เคลื่อนที่ผ่านเฉพาะตัวกลางที่เป็นของแข็ง	ง. ถูกทั้ง ข้อ ก และ ข
3. ข้อใด **ไม่ใช่** สมบัติของคลื่น S

ก. เคลื่อนที่ผ่านตัวกลางได้ทุกสถานะ	ข. เคลื่อนที่ผ่านเฉพาะตัวกลางที่เป็นของเหลว
ค. เคลื่อนที่ผ่านเฉพาะตัวกลางที่เป็นของแข็ง	ง. ถูกทั้ง ข้อ ก และ ข
4. จากการศึกษาคลื่นไหวสะเทือนทำให้นักวิทยาศาสตร์แบ่งโครงสร้างของโลกเป็นชั้นดังข้อใด

ก. เปลือกโลก เนื้อโลก แก่นโลกชั้นนอก แก่นโลกชั้นใน	
ข. เปลือกโลก มีโซสเฟียร์ แก่นโลกชั้นนอก แก่นโลกชั้นใน	
ค. ธรณีภาค มีโซสเฟียร์ แก่นโลกชั้นนอก แก่นโลกชั้นใน	
ง. ธรณีภาค ฐานธรณีภาค มีโซสเฟียร์ แก่นโลกชั้นนอก แก่นโลกชั้นใน	
5. โครงสร้างของโลกชั้นใดที่มีสถานะของสารแตกต่างจากชั้นอื่นๆ

ก. แก่นโลกชั้นนอก	ข. มีโซสเฟียร์
ค. ธรณีภาค	ง. แก่นโลกชั้นใน

บรรณานุกรม

กักดี รัชตวิภาสนันท์และคณะ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ดาราศาสตร์ และอวกาศ. กรุงเทพฯ : แม็ค, 2553.

สถาบันส่งเสริมส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. คู่มือครูรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์

โลก ดาราศาสตร์ และอวกาศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2553.

สถาบันส่งเสริมส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

วิทยาศาสตร์ โลก ดาราศาสตร์ และอวกาศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2553.

<http://myworld-benjung.blogspot.com/2011/09/blog-post.html>

<http://www.thaigoodview.com>

<http://www.dmr.go.th>

<http://www.rmutphysics.com>

<http://www.navy.mi.th/sattahibase/unit/wfrock/world.php>

ภาคผนวก

แนวคำตอบ

กิจกรรม เรื่อง การศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหว

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....ประกอบด้วย

- 1.....ประธาน
- 2.....รองประธาน
- 3.....กรรมการ
- 4.....กรรมการ
- 5.....กรรมการเลขานุการ

ผลการทำกิจกรรม

ที่	การศึกษาภาพ	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา
1	การเคลื่อนที่ของคลื่น P	เคลื่อนที่ผ่านตัวกลางได้ทุกสถานะ มีความเร็วกว่าคลื่น S
2	การเคลื่อนที่ของคลื่น S	คลื่น S สามารถเคลื่อนที่ผ่านได้เฉพาะตัวกลางที่เป็นของแข็ง

คำถามหลังการทำกิจกรรม(แนวคำตอบ)

ตารางผลการศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือน

ข้อมูลการศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือน
(1) ถ้าภายในโลกประกอบด้วยของแข็งที่เป็นเนื้อเดียวกันตลอด คลื่นปฐมภูมิและคลื่นทุติยภูมิจะเคลื่อนที่จากผิวโลกไปยังแก่นโลกในลักษณะคลื่น P และ S จะเคลื่อนที่ด้วยอัตราเร็วคงตัว
(2) ณ ความลึกประมาณ 600 และ 5,140 กิโลเมตร จากผิวโลก คลื่นปฐมภูมิและคลื่นทุติยภูมิมีความเร็วเพิ่มขึ้นโดยฉับพลัน
(3) ที่ระดับความลึก ประมาณ 2,900 กิโลเมตร จากผิวโลก ความเร็วของคลื่นปฐมภูมิและคลื่นทุติยภูมิลดลงอย่างมาก และคลื่นทุติยภูมิไม่สามารถเคลื่อนที่ต่อไปได้ ณ ระดับความลึกดังกล่าว เพราะเป็นรอยต่อระหว่างชั้นมิโซสเฟียร์ซึ่งมีสถานะเป็นของแข็ง และแก่นโลก

ชั้นนอกซึ่งมีสถานะเป็น ของเหลว
(4) ที่ระดับความลึกประมาณ 5,140 กิโลเมตร จากผิวโลก คลื่นปฐมภูมิมีความเร็วเพิ่มขึ้นอย่างมาก และเกิดคลื่นทุติยภูมิ เคลื่อนที่เข้าสู่แก่นโลกชั้นในซึ่งมีสถานะเป็น ของแข็ง
(5) ในชั้น ฐานธรณีภาค ช่วงระดับความลึก ประมาณ 100 – 400 กิโลเมตร เป็นชั้นที่ทั้งคลื่นปฐมภูมิและคลื่นทุติยภูมิมีความเร็วลดลง และเคลื่อนที่ด้วยความเร็วที่ไม่แน่นอน ชั้นดังกล่าว เรียกว่า เขตที่คลื่นไหวสะเทือนมีความเร็วลดลง(low velocity zone)

สรุปผลการทำกิจกรรม

นักวิทยาศาสตร์ได้พยายามทำการสำรวจและศึกษาโลกหลายวิธีทั้งทางตรงและทางอ้อมในการศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือนที่เคลื่อนที่ผ่านโลก เป็นการศึกษาโครงสร้างโลกทางอ้อม โดยใช้สมบัติของคลื่นไหวสะเทือนที่สำคัญ คลื่น P สามารถเคลื่อนที่ผ่านตัวกลางได้ทุกสถานะ และมีความเร็วกว่าคลื่น S ส่วนคลื่น S สามารถเคลื่อนที่ผ่านได้เฉพาะตัวกลางที่เป็นของแข็งเท่านั้น

**ใบงานประกอบการศึกษาโปรแกรมนำเสนอ
เรื่อง โครงสร้างโลก**

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

(แนวคำตอบ)

1. การศึกษาโครงสร้างโลกโดยทางอ้อมศึกษาได้โดยการ ใช้สมบัติของคลื่นไหวสะเทือน
2. การเคลื่อนที่ของคลื่นปฐมภูมิ (P) มีการเคลื่อนที่ผ่านตัวกลาง ได้ทุกสถานะ และมีความเร็วมากกว่า คลื่น S
3. ถ้าภายในโลกประกอบด้วยของแข็งที่เป็นเนื้อเดียวกันตลอด คลื่น P และคลื่น S จะเคลื่อนที่ด้วย อัตราเร็วคงตัว
4. การศึกษาคลื่นไหวสะเทือนแบ่งโครงสร้างโลกได้เป็น ธรณีภาค ฐานธรณีภาค มีโซสเฟียร์ แก่นโลกชั้นนอก และแก่นโลกชั้นใน
5. จากข้อ 4 ชั้น แก่นโลกชั้นนอก มีสถานะเป็นของเหลวและมีอุณหภูมิสูง
6. การแบ่งโครงสร้างโลก โดยใช้องค์ประกอบทางกายภาพและทางเคมีของหินเป็นเกณฑ์ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น ชั้นเปลือกโลก ชั้นเนื้อโลก และชั้นแก่นโลก
7. เปลือกโลกประกอบด้วยเปลือกโลกทวีปที่มีธาตุ ซิลิกอน และอลูมิเนียม และเปลือกโลกมหาสมุทรที่มีธาตุ ซิลิกอน และแมกนีเซียม และประกอบด้วยหิน หินบะซอลต์ หินแกรไฟต์
8. เนื้อโลกประกอบด้วยหิน หินอัคนีเมฟิก
9. แก่นโลกไม่สามารถพบตัวอย่างองค์ประกอบต่างๆ ในส่วนของแก่นโลกในหินบนผิวโลก นักวิทยาศาสตร์จึงต้องอาศัยความรู้จากทฤษฎี การกำเนิดโลกในระบบสุริยะ
10. แก่นโลกประกอบด้วยธาตุ เหล็กประมาณร้อยละ 80 โดยน้ำหนัก ที่เหลือเป็นนิกเกิล ออกซิเจน และซัลเฟอร์

**ใบงานประกอบเอกสารสรุป
เรื่อง โครงสร้างโลก**

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

(แนวคำตอบ)

1. การศึกษาโครงสร้างโลกมีวิธีการคือ ศึกษาโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือนที่ตรวจวัดได้ และศึกษาจากการตรวจสอบองค์ประกอบทางกายภาพและทางเคมีของหิน
2. การแบ่งโครงสร้างโลกจากคลื่นไหวสะเทือนที่ตรวจวัดได้สามารถแบ่งได้เป็น ธรณีภาค ฐานธรณีภาค มีโซสเฟียร์ แก่นโลกชั้นนอก และแก่นโลกชั้นใน
3. การแบ่งโครงสร้างโลก โดยใช้องค์ประกอบทางกายภาพและทางเคมีของหินเป็นเกณฑ์ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น ชั้นเปลือกโลก ชั้นเนื้อโลก และชั้นแก่นโลก
4. ให้นักเรียนออกแบบ และสร้างแบบจำลองโครงสร้างภายในโลก (งานกลุ่มทำเป็นกรบ้าน)

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
<p>1. ค</p> <p>2. ข</p> <p>3. ก</p> <p>4. ค</p> <p>5. ก</p> <p>6. ง</p> <p>7. ข</p> <p>8. ก</p> <p>9. ข</p> <p>10. ง</p>	<p>1. ข</p> <p>2. ค</p> <p>3. ง</p> <p>4. ง</p> <p>5. ก</p> <p>6. ข</p> <p>7. ค</p> <p>8. ง</p> <p>9. ข</p> <p>10. ข</p>